

Θαλάσσιες Μεταφορές: «Ας επιβραδύνουμε για να προχωρήσουμε καλύτερα»

Οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του παγκόσμιου εμπορίου, καθώς το 90% των προϊόντων παγκοσμίως διακινείται μέσω πλοίων. Παρόλο που παραμένει «αόρατος» για το ευρύ κοινό, ο κλάδος αυτός αντιμετωπίζει σήμερα μια πρόκληση ζωτικής σημασίας: να μειώσει τις εκπομπές άνθρακα χωρίς να θυσιάσει την αποδοτικότητα. Η απάντηση ίσως να είναι πιο απλή απ' όσο φανταζόμαστε: **να μειώσουμε την ταχύτητα των πλοίων.**

Η πρακτική του «slow steaming», δηλαδή της σκόπιμης μείωσης της ταχύτητας, αποτελεί μια άμεση, οικονομικά προσιτή και οικολογικά αποτελεσματική λύση. Παρά το ότι η ναυτιλία ευθύνεται «μόλις» για το 3% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, οι εκπομπές αυτές αυξήθηκαν κατά 20% την τελευταία δεκαετία και ενδέχεται να διπλασιαστούν έως το 2050.

Επιβραδύνουμε για να εξοικονομήσουμε

Οι διεθνείς κανονισμοί αυστηροποιούνται — υπό την καθοδήγηση του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης — με την επιβολή φόρων άνθρακα και νέων περιβαλλοντικών προτύπων. Μέχρι τώρα, η αναζήτηση για μια λύση επικεντρώθηκε κυρίως στην τεχνολογική καινοτομία: νέα καύσιμα, υβριδική πρόωση, αυτοματοποιημένα πανιά. Όμως αυτές οι λύσεις, αν και απαραίτητες για το μέλλον, απαιτούν τεράστιες επενδύσεις και χρόνο προσαρμογής ενώ το κλιματικό χρονοδιάγραμμα πιέζει. Απαιτούνται άμεσα αποτελέσματα. Και αυτά μπορούν να επιτευχθούν μέσω ενός απλού, δοκιμασμένου και οικονομικού μέτρου: της μείωσης της ταχύτητας των πλοίων.

Η βασική αρχή της φυσικής είναι σαφής: η κατανάλωση καυσίμων μειώνεται ανάλογα με τον κύβο της μείωσης της ταχύτητας. Δηλαδή, αν μειωθεί η μέγιστη ταχύτητα ενός πλοίου κατά 10%, η κατανάλωση καυσίμου μειώνεται κατά 33% — και κατ' επέκταση και οι εκπομπές CO₂. Έτσι, θα μπορούσε να αποφευχθεί η εκπομπή σχεδόν 400 εκατομμυρίων τόνων αερίων του θερμοκηπίου κάθε χρόνο, ποσότητα ίση με τις συνολικές ετήσιες εκπομπές μιας χώρας όπως η Γαλλία.

Το λεγόμενο «slow steaming» εφαρμόζεται ήδη από ορισμένες ναυτιλιακές, κυρίως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Ωστόσο, συχνά θεωρείται προσωρινό μέτρο εξοικονόμησης κόστους και όχι μακροπρόθεσμη στρατηγική βιώσιμης μετάβασης.

Υπάρχουν, βέβαια, ενστάσεις: καθυστερήσεις στις παραδόσεις, φόβος για αναστάτωση στην εφοδιαστική αλυσίδα, ενδεχόμενη αύξηση κόστους για τους πελάτες. Παρ' όλα αυτά, κανένα από αυτά τα επιχειρήματα δεν αντέχει σε βάθος ανάλυση. Αντιθέτως, μια γενικευμένη εφαρμογή του slow steaming θα μπορούσε να οδηγήσει σε καλύτερο σχεδιασμό των μεταφορικών ροών, λιγότερη συμφόρηση στα λιμάνια και περιορισμό των δαπανών που σχετίζονται με τις διακυμάνσεις στις τιμές των καυσίμων. Επιπλέον, η μείωση των εκπομπών θα μπορούσε να προσφέρει στις ναυτιλιακές εταιρείες ένα σημαντικό στρατηγικό πλεονέκτημα απέναντι στις νέες περιβαλλοντικές απαιτήσεις και στις ολοένα αυξανόμενες προσδοκίες των καταναλωτών.

Ευκαιρία για τη Γαλλία και την Ευρώπη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχοντας ήδη επιβάλει ισχυρούς κανονισμούς για την απανθρακοποίηση των αερομεταφορών καλείται σήμερα να ηγηθεί και στην καθιέρωση του slow steaming σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Γαλλία, με την ισχυρή της ναυτιλιακή και λιμενική υποδομή, διαθέτει όλα τα εφόδια για να συμβάλει ουσιαστικά σε αυτή τη μετάβαση. Μπορεί να προωθήσει, σε συνεργασία με τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO), μια προοδευτική και ελεγχόμενη μείωση της ταχύτητας των πλοίων, θέτοντας σαφείς και δεσμευτικούς στόχους.

Η ναυτιλία βρίσκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι. Θα συνεχίσει να πλέει με πλήρη ταχύτητα προς ένα αδιέξοδο — περιβαλλοντικό και οικονομικό — ή θα υιοθετήσει από τώρα πραγματιστικές και αποτελεσματικές λύσεις; Η επιβράδυνση της ταχύτητας των πλοίων αποτελεί μια άμεση, εφαρμόσιμη και χαμηλού κόστους απάντηση σε μια παγκόσμια πρόκληση. Είναι καιρός να εγκαταλείψουμε την ψευδαίσθηση ότι η ταχύτητα είναι συνώνυμη της προόδου. Συχνά, επιβραδύνοντας, βρίσκουμε τον σωστό δρόμο.

*Philippe Louis-Dreyfus – Πρόεδρος του ομίλου Louis Dreyfus Armateurs
Olivier Babeau – Πρόεδρος του Ινστιτούτου Sapiens*